

af et allerede eksisterende problem forudsætter en langt grundigere indsats.

Med det udgangspunkt, at ungdomskriminalitet i stort omfang skyldes sociale og kulturelle forhold, forudsætter forslagsstillerne, at en indsats på disse niveauer – målrettet i forhold til bestemte områder og kvarterer – vil virke forebyggende.

Men dertil kommer naturligtvis, at hvis det ikke samtidig lykkes at bekæmpe arbejdsløsheden og at skaffe praktikpladser til unge, vil en øget forebyggende indsats kun tage toppen af den værste stigning.

En målrettet forebyggende indsats over for andre aldersgrupper i bestemte kvarterer forudsætter imidlertid, at der er noget at byde på. Som enkeltforanstaltning ville en forbedring af bistandshjælpen og dagpengeniveauet være virksomhedsfuld, ligesom et reelt tilbud om arbejde ville være en værdifuld indsats. Regeringens politik på disse områder modvirker derfor en effektiv kriminalitetsbekæmpelse. Det skal dog ikke afholde VS fra at foreslå, at der sættes bevidst ind med en byplanpolitik i de store byer, hvor der ikke bare rives ned og deporteres, men i stedet satses på selvstyrende enheder, der kan give de lokale aktiviteter det indhold, som også kan bære andre kulturelle og sociale aktiviteter.

b. Strafferammerne

Forslaget om strafferammer falder i to dele. Dels foreslås en generel nedsættelse af strafferammerne, idet høje straffe ikke har nogen påviselig positiv virkning, ud over at det er dyrt og bringer en masse vagtpersonale i arbejde. Den specialpræventive virkning er – som tidligere beskrevet – ganske begrænset og eksisterer højst, hvad angår ganske korte straffe og ganske bestemte lovovertrædelser. Den generalpræventive virkning er maksimal allerede tidligt i skalaen. Og dels foreslås det, at der sker en nyvurdering af de enkelte lovovertrædelsers indbyrdes forhold. Her tænkes specielt på miljøforurening og våbenslugeri. Uanset om der generelt er høje eller lave strafferammer, mener forslagsstillerne, at disse lovovertrædelser skal rubriceres i samme kategori som de traditionelle »kvalificerede forbrydelser«, dvs. vold, voldtægt, drab, brandstiftelse, røveri m.v.

Der foreslås en model, som falder i tre niveauer. Det laveste omfatter den ikke-professionelle kriminalitet uden voldsanvendelse. Denne vil meget ofte være sammenfaldende med »den socialt betingede kriminalitet«. Det midterste niveau dækker de egentlige »kvalificerede forbrydelser« med

ovennævnte tilføjelse. Disse kan være socialt betingede, eksempelvis en narkoman, som overraskes under et indbrud. Det højeste niveau omfatter den organiserede, professionelle kriminalitet, hvor gerningsmanden må anses at udgøre fare for andres liv, legeme, helbred og frihed.

Dommer Munk-Petersen anvender i forordet til »Breve fra danske fængsler« en model, der kun adskiller sig i definitionen på det mellemste niveau. Han foreslår tre maksimumsstraffe på henholdsvis 6 måneder for det første niveau, 6 år for det andet niveau og højere for det tredje niveau. Dette kan forslagsstillerne tilslutte sig.

Forslagsstillerne anslår, at den gruppe lovovertrædere, der må anses for at være farlige for andre (det tredje niveau), maksimalt udgør 150 personer. Målsætningen for kriminalpolitikken skal være at aftrappe frihedsstraffen til et niveau, der kun omfatter denne gruppe. Der startes med den første gruppe samt de socialt betingede lovovertrædelser fra den anden gruppe.

c. Alternative sanktioner

Man kan næppe forestille sig et samfund uden sanktionsmulighed over for dem, der bryder normer og moral eller udøver samfundsskadelig virksomhed.

Problemet med frihedsstraffen er imidlertid, at den er uanvendelig som resocialiserende middel – og den er for øvrigt erkendt som uanvendelig i brede kredse. De kriminalpolitiske bestræbelser må derfor gå ud på at finde de sanktioner, som kan udkonkurrere frihedsstraffen både som kriminalitetsforebyggende faktor og i økonomisk henseende. Som professor Knud Waaben udtrykte det på den kriminalpolitiske konference den 10. januar 1985, er det egentlig kun et spørgsmål om opfindsomhed.

Hertil skal imidlertid føjes, at det er også et spørgsmål om mod: hvilken sikkerhed for effektiviteten af den alternative sanktion skal der kræves på forhånd? Efter forslagsstillerens opfattelse: ikke ret meget! Med recidivprocenten for den nuværende frihedsstraf in mente, så er der ikke meget at tabe ved at gå nye veje.

Men allerede inden alternative sanktioner kommer ind i billedet, er det umiddelbart en mulighed blot at fængsle mindre – som foreslået. Danmark er det land, som blandt de lande, vi normalt sammenligner os med, ligger højest i brug af fængselsstraffen. Det gælder i øvrigt også varetægtsfængslinger. Den nuværende hæftestraf og de korte straffe kunne uden risiko erstattes af bøder. Bøder